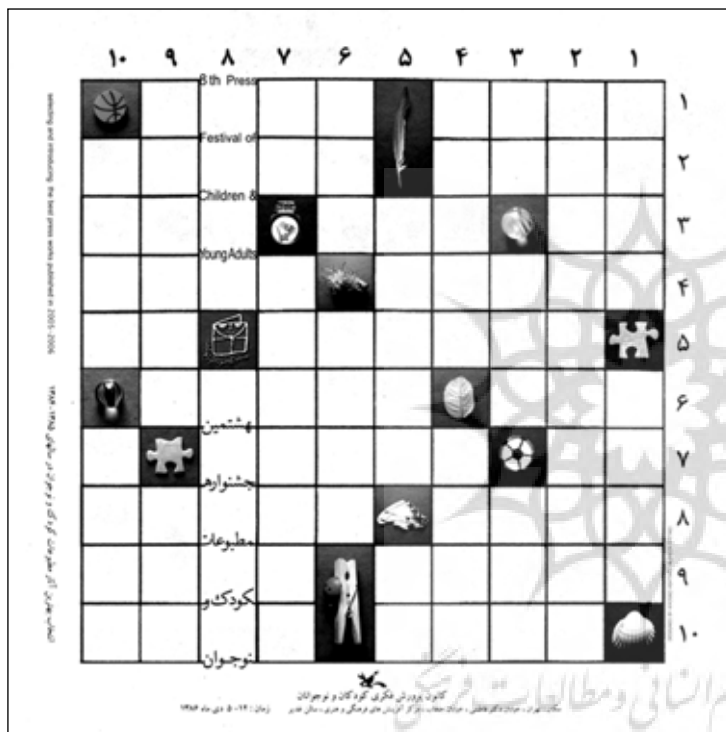

مجله‌های برفی

گزارشی از هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان

دینا قره‌باغی

هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان که به صورت دوسالانه برگزار می‌شود، از ۵ تا ۱۲ دی‌ماه در مرکز آفرینش‌های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان برگزار شد. بر اساس اعلام مسوولان جشنواره، امسال بیش از ۶۰ نشریه مورد بررسی قرار گرفتند. از این میان، بیش از ۳۰ نشریه در نمایشگاه این جشنواره شرکت داشتند. این جشنواره، در سه بخش بررسی و اهدای جوایز، برپایی غرفه‌های نشریات کودک، و برگزاری سه نشست تخصصی کار خود را در طول هفت روز دنبال کرد.

برگزیدگان در ۱۲ رشته

به گزارش خبرنگار کتاب ماه، دبیری این جشنواره که با اهدای جوایز به برگزیدگان در ۱۲ رشته کار خود را آغاز کرد، به عهده جعفر ابراهیمی (شاهد) بود. جعفر ابراهیمی، در مراسم افتتاحیه، سخنان خود را در قالب بیانیه‌ای از سوی دبیر جشنواره قرائت کرد. وی در بخش‌هایی از این بیانیه انتقادی، گفت: «انتشار ۵۸ نشریه برای کودکان و نوجوانان علی‌القاعده باید موجب خرسندی و تفاخر باشد، اما اینجانب با نگاهی به نشریات سال‌های اخیر، معتقدم که تفاخری در کار نیست بلکه از جهاتی متأسف هم هستیم. ابراهیمی افزود: «مطبوعات ما طی سال‌هایی که از اولین جشنواره

آن می‌گذرد، نه تنها از نظر کیفی به رشد قابل توجهی دست نیافته‌اند بلکه پس رفت هم داشته‌اند؛ درست است که بسیاری از نشریات کنونی ما از آن حالت کشکولی و جنگ‌گونه درآمده‌اند و حال و هوای ژورنالیستی به خود گرفته‌اند اما به همان میزان هم افت کیفیت در مطالب بسیاری از این نشریات به خوبی آشکار است.»

در بخش‌های دیگری از این بیانیه، که توسط ابراهیمی خوانده شد، آمده است: «بعضی از نشریات هم که از سال‌های دور، وضعیت بسیار اسفناکی داشته‌اند، در دو یا سه سال اخیر حرکت‌های تازه‌ای را شروع کرده‌اند.»

ابراهیمی ادامه داد: «یکی از بزرگ‌ترین آفت‌های نشریات ما دولتی بودن آن‌هاست و این جانب و دیگران بارها گوشزد کرده‌ایم که دولتی بودن نشریات، باعث شده که حس رقابت در بین نشریات از بین برود.»

در بخش‌هایی از این بیانیه که بازتاب‌های فراوانی داشت، آمده است: «انتشار نشریات خصوصی در ایران مثل آب در هاون کوبیدن و گره بر باد زدن است اما اگر کسی پیدا شد و توانست که آب در هاون بکوبد و نتیجه‌ای هم بگیرد و یا گرمای بر باد بزند و گرمایش باز نشود و نتیجه‌ای به راه اندازد، مجبور است با چنگ و دندان و برای حفظ نشریه‌اش بجنگد و برای فروش نسخه‌های چاپ شده تلاش کند.» دبیر جشنواره در پایان، پیشنهاد کرد که به شکل‌هایی مثل انجمن نویسندگان، انجمن قلم، انجمن تصویرگران امکاناتی داده شود تا با امکانات بالقوه‌ای که در آن‌هاست نشریه تخصصی درآورند.

وی با اعتراض به تعطیلی برخی از نشریات در سال‌های اخیر، گفت: «آیا بهتر نیست که به جای ۵۸ نشریه که هر کدام با تیراژ بسیار کم چاپ می‌شوند، بودجه این ۵۸ نشریه به پنج نشریه خوب با تیراژ بالا اختصاص یابد.»

این شاعر در ادامه، با گله از مسوولان در برخورد با برخی از سردبیران، اضافه کرد: «کمبود نشریات تخصصی یکی دیگر از آفت‌های نشریات کودک و نوجوان ماست. البته یک نشریه تخصصی طنز منتشر می‌شود اما مسوولان آن مجبورند نشریه را با صفحات کم منتشر کنند و دائما از این نگران باشند که کی تعطیل خواهند شد.»
در ادامه این مراسم، اسامی برندگان این جشنواره اعلام شد و برگزیدگان جوایز خود را از محسن چینی‌فروشان و دبیر این جشنواره دریافت کردند.

براین اساس، فریدون عموزاده خلیلی از نشریه دوچرخه در بخش یادداشت، کاتارینا ورزی از ماهنامه کتاب ماه در بخش نقد و مقاله، فریبا خانی از نشریه دوچرخه در بخش خبر، ندا انتظامی و فهمیه احمدی از نشریات دوچرخه و باران به طور مشترک در بخش گفت‌وگو با عنوان نفرات برتر انتخاب شدند و لوح زرین و دیپلم افتخار جشنواره را دریافت کردند.

هم‌چنین در بخش آموزشی، محمدرضا سرشار از سروش نوجوان و در بخش علمی، مهدی قهرمانی و علیرضا منصوب بصیری هر دو از نشریه کاوش به طور مشترک برگزیده شدند.

مهناز فتاحی از کیهان بچه‌ها در بخش داستان، لوح زرین و دیپلم افتخار جشنواره را دریافت کرد. محمود پوروهاب از باران و کبری بابایی از سلام بچه‌ها نیز به طور مشترک جوایز بخش شعر نوجوان را از آن خود کردند.

در بخش ترجمه ونوس علاقه بند از کیهان بچه‌ها و سیف الله گلکار از بچه‌ها گل آقا، در بخش کاریکاتور نیز محمود ضیایی زردخشویی و لاله ضیایی هر دو

از بچه‌ها گل آقا موفق به دریافت لوح زرین و دیپلم افتخار جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان شدند.
شیوا ضیایی از شاهد کودک در بخش طراحی روی جلد و صادق جمالی از نشریه آینده سازان در همین بخش دیگر برندگان جشنواره بودند.

محمدرضا بایرامی و آناهیتا آروان هر دو از کیهان بچه‌ها به طور مشترک در بخش سرمقاله، زهره پریخ از نشریه کوشش در همین بخش و مهسا بزرگ امید از شاهد نوجوان در بخش صفحه آرایی از دیگر برگزیدگان این جشنواره بودند. برندگان در این بخش دیپلم افتخار جشنواره را دریافت کردند.

از دیگر برگزیدگان جشنواره معصومه انصاریان از پژوهشنامه و ساره گودرزی از آینده سازان در بخش نقد و مقاله، سید نوید سید علی اکبر از نشریه عروسک سخنگو در بخش داستان تالیفی و افسانه شعبان نژاد از دوست خردسال در بخش شعر، دیپلم افتخار جشنواره را دریافت کردند.

اعظم کاوه از کیهان بچه‌ها در بخش خبر، فاطمه مشهدی رستم، محمود بهارلو و ساره گودرزی به ترتیب از نشریات باران، سلام بچه‌ها و آینده سازان هر سه به طور مشترک در بخش گزارش و مریم نظری از نشریه انتظار نوجوان و نرگس عمارتی الهیاری از باران در بخش داستان مخاطب برنده دیپلم افتخار شدند.

مهسا صالحی نیز برگزیده بخش شعر مخاطب از نشریه کیهان بچه‌ها و سید سعید هاشمی برگزیده بخش طنز و کمیک استریپ از نشریه انتظار نوجوان بودند که دیپلم افتخار هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان کانون را دریافت کردند.
امسال در افتتاحیه جشنواره از سه نشریه بچه‌ها گل آقا، کیهان بچه‌ها و دوچرخه نیز به طور ویژه تقدیر شد.

نشست‌های تخصصی

نشست‌های تخصصی هشتمین جشنواره مطبوعات کودک، در سه روز پایانی این جشنواره برگزار شد.
■ بزرگداشت مرحوم قیصر امین‌پور همراه با بررسی آثار او در حوزه کودکان و نوجوانان اولین نشست بود که عصر روز یکشنبه ۹ دی با حضور جواد محقق، مصطفی رحماندوست، اتوسا صالحی، اسدالله شعبانی، بابک نیک‌طلب و تنی چند از کارشناسان شعر، ادبیات و مطبوعات کودک و نوجوان برگزار شد.

در این مراسم که بابک نیک‌طلب، شاعر کودک و نوجوان اجرای آن را به عهده داشت، جواد محقق، ضمن اشاره به شعرهای امین‌پور، گفت: «شاید عمده‌ترین تفاوتی که شعر قیصر امین‌پور با دیگر شاعران هم دوره‌اش داشت، این بود که هم شعرهای بزرگسال ایشان مورد استقبال مخاطبان بزرگسال قرار می‌گرفت و هم شعرهای نوجوانانه ایشان، مخاطبان خاص خودش را داشت و شعرهای ایشان چیزی مثل تلفیق این دو فضای شعری بود.»

محقق با همین مقدمه درباره شعرهای قیصر امین‌پور، خاطره‌ای را از ایشان که مکتوب کرده بود، برای حاضران قرائت کرد.
دیگر میهمان این نشست مصطفی رحماندوست، دوست و همکار قدیمی مرحوم امین‌پور در نشریات سروش، با یادآوری بخشی از زندگی پر بار قیصر امین‌پور گفت: «مرحوم امین‌پور همیشه می‌گفت: جوان ۲۱ ساله‌ای بودم که از پله‌های سروش بالا می‌رفتم و پیر و موی سفیدی بودم که از پله‌های سروش پایین آمدم.»

**دبیر جشنواره
پیشنهاد کرد که
به تشکل‌هایی مثل
انجمن نویسندگان،
انجمن قلم،
انجمن تصویرگران
امکاناتی داده شود
تا با امکانات
بالقوهای که
در آن‌هاست
نشریه تخصصی
درآورد**

رحماندوست با اشاره به نقاط برجسته شخصیتی و شعری مرحوم قیصر امین‌پور، اظهار کرد: «قیصر در زمان حیات خودش هم مهربان‌هایی دید و نامهربانی‌هایی که روح او را آزار می‌داد. متأسفانه گاهی در کشور ما اگر کسی بزرگ می‌شود، کوبیده می‌شود و این کوبیده شدن‌ها بیشتر این جور آدم‌ها را اذیت می‌کند.»

اسدالله شعبانی نیز با ارایه خاطره‌ای از این شاعر فقید، مشخصات و مختصات شعری امین‌پور را در بخش بزرگسالان برشمرد. وی در ادامه افزود: «در روزگار ما که ادبیات دچار آسیب‌ها و گزندهای ناشناخته است، حسن کار امین‌پور این بود که یک پا در شعر کلاسیک و در گذشته داشت و پایی در آینده. یکی از جنبه‌ها و جلوه‌های شعری او این بود که ایشان ایجاد توازن در زبان و فرهنگ عامه و زبان و فرهنگ شعر را در شعرش حفظ کرده بود.»

وی در اشاره به دیگر ویژگی‌های شعر امین‌پور، مضمون‌گرایی را یکی از آنها دانست و ادامه داد: «بیشتر شعرهایی که در سه مجموعه شعر او گرد آمده است، اغلب مضمون‌گرا هستند و حتی در مضمون‌سازی هم دستی دارند.»

شعبانی در ادامه افزود: «امین‌پور شاعری سخنور است. او به زبان فارسی تسلط دارد و به مرور که زبان‌آوری می‌کند، ویژگی‌ها و قابلیت‌های زبان را گسترش می‌دهد.»

اسدالله شعبانی زبان شعر قیصر امین‌پور را تأثیرگذار خواند و او را به عنوان یک شاعر رمانتیک اجتماعی معرفی کرد.

شعبانی در پایان سخنان در باره شعرهای امین‌پور گفت: «توجه بسیار زیاد او به مضمون، شعر او را با توجه به اصطلاحات و واژه‌های بومی برای نسل جوان‌تر دلبزیرتر و جذاب‌تر کرده است. شعر امین‌پور ساده، صمیمی و همگانی است. چون هم از فرهنگ عامه توشه گرفته و هم از گذشته شعر فارسی. در کنار این موضوعات، او در شعرهایش ساختار گراست و از پراکندگی زبان به یک ساختمان بی‌عیب و نقص ادبی و شعری می‌رسد.»

آخرین سخنران نشست «رنگین کمان شعر» که در حاشیه هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان برگزار می‌شد، آنوسا صالحی، شاعر کودکان و نوجوانان بود.

صالحی در این سخنرانی با تمرکز بر شعرهای نوجوان مرحوم امین‌پور در این باره گفت: «حضور ایشان در شعر نوجوان یک تحول بود. یک اختلاف شدیدی بین حضور و عدم حضور ایشان در مطبوعات کودک و نوجوان دیده می‌شود. قیصر امین‌پور در شعر نوجوان یک نقطه عطف بود.»

این شاعر نوجوان، هم‌چنین گفت: «امین‌پور بیشتر از همه، شعریت را به شعر نوجوان وارد کرد. در حالی که پیش از او مضمون‌گرایی در شعر بسیار زیاد بود و اغلب موضوع شعر نوجوان قرار می‌گرفت. من فکر می‌کنم که شعر امین‌پور شعری نیست که موضوع در آن همه وظیفه شعر را به عهده داشته باشد.»

وی در ادامه اظهار کرد: «در شعر امین‌پور، نوجوان می‌تواند هم شعر پیدا کند و هم مضمون و مفهوم راه نمونه‌اش را در شعر «مثل چشمه، مثل رود» این شاعر می‌توانیم ببینیم.»

صالحی در پایان سخنانش با تأکید بر پرداختن به مسایل بنیادین در شعر نوجوان، گفت: «اتفاقی که در مطبوعات با حضور امین‌پور افتاد، تغییر در نوع پرداختن به قالب‌های مطبوعاتی بود. انگار که این شخصیت هر جا که وارد می‌شود، آنجا را دچار تغییرات بنیادی قرار می‌دهد. اصلاً فرم سرمقاله‌نویسی با فرم نوشتن ایشان در سروش نوجوان تغییر می‌کند. در «حرف‌های خودمانی» که در سروش نوجوان منتشر می‌شد، مسایل اساسی شعر و مسایل نوجوانان مطرح می‌شود و اینها همه به برکت حضور قیصر امین‌پور بود.»

■ عصر دوشنبه، نشست دیگری از سری نشست‌هایی تخصصی جشنواره برگزار شد که به بررسی نقش و جایگاه «خانه ترجمه» برای کودکان در اعتلای ادبیات کودک اختصاص داشت.

در ابتدای این نشست که در حاشیه هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان و با هدف بزرگداشت حسین ابراهیمی (الوند)، مترجم توانای آثار نوجوانان برگزار شد، رضی هیرمندی گفت: «با کمک خانه ترجمه بود که یکی از کتاب‌هایی که به نقد آثار شل سیلور استاین می‌پرداخت، در اختیار من قرار گرفت و من این

کتاب را ترجمه کردم و در مقدمه آن هم اشاره کردم که این کتاب به همت خانه ترجمه، تهیه و منتشر شده است.»

هیرمندی با اشاره به آثار قابل توجهی که خانه ترجمه در ترجمه آنها نقش داشت، گفت: «پیش از آن موقع خانه ترجمه را خود من هم زیاد جدی نمی‌گرفتم. اعتراف می‌کنم که الان به دوراندیشی و نظام‌مند بودن کار آنها آگاه نبودم، ولی بعدها فهمیدم که چه‌قدر وظیفه و اثر آنها بزرگ و قابل توجه است.»

هیرمندی در ادامه اظهار داشت: «جالب بود که تنوع و گستره کارها که در حوزه خانه ترجمه نبودند، اما خانه ترجمه از راه دیگری آنها را در اختیار مترجمان قرار می‌داد، یعنی کتاب را وارد می‌کردند و آنها را با هزینه‌های نازلی در اختیار مترجمان قرار می‌دادند.»

این مترجم آثار کودکان و نوجوانان از ارزش‌های خانه ترجمه گفت و اضافه کرد: «حسین ابراهیمی (الوند) یکی از کارهای مهمی که

امسال، بیش از

سی نشریه

در مرکز آفرینش‌های

فرهنگی هنری کانون

غرفه‌هایی را

برپا کردند.

در سه روز اول

این جشنواره،

به دلیل تقارن با

تعطیلی مدارس و

ادارات و روزنامه‌ها،

استقبال بسیار

کم بود، اما در

نیمه دوم جشنواره

با استقبال نسبی

مواجه بود

انجام داد، این بود که تابوشکنی کرد و راست‌زدگی‌ها و چپ‌زدگی‌ها را که در جامعه روشنفکری هست، در حوزه خودش شکست. وی در ادامه در باره حسین ابراهیمی (الوند) افزود: «او نشان داد که می‌شود از امکانات دولتی در جاهایی مثل سازمان‌های مردم‌نهاد استفاده کرد و این الگوسازی بود.»

هیرمندی در ادامه سخنانش گفت: «چرا به خاطر برچسب‌ها، خودمان را در غارهای تنهایی محبوس کنیم و حسین ابراهیمی (الوند) از برچسب‌ها نترسید و بدون پروا از بودجه‌های دولتی به نحو صحیح استفاده کرد.»

شهرام اقبال‌زاده، مترجم و منتقد ادبیات کودک و نوجوان که اجرای این برنامه را بر عهده داشت، ضمن اشاره به این نکته که خانه ترجمه، یک تشکل فراگیر در حوزه ترجمه بود که به همت حسین ابراهیمی (الوند) شکل گرفت، در باره نقش و ویژگی‌های خانه ترجمه اظهار کرد: «شناسایی و تهیه بهترین آثار داستانی ادبیات جهان یکی از ویژگی‌های مهم خانه ترجمه بود و بارها حسین ابراهیمی (الوند) به مترجمان می‌گفت که شما این آثار را شناسایی کنید تا من خودم آنها را تهیه کنم و در اختیار شما قرار دهم تا ترجمه‌شان کنید.»

اقبال‌زاده در اشاره به نقش دیگر خانه ترجمه در اعتلای ادبیات کودک و نوجوان گفت: «تهیه مباحث نظری و نقد ادبیات کودک بود. گزینش برخی از آثار نظری و انتشار این مجموعه‌ها از دیگر آثار مثبت خانه ترجمه بود که نقش ابراهیمی (الوند) رادر این باره نمی‌توان نادیده گرفت.»

در ادامه این نشست، محبوبه نجف‌خانی، مترجم توانای آثار نوجوانان، ضمن گرامیداشت یاد و خاطره حسین ابراهیمی (الوند) در باره خانه ترجمه، گفت: «سال ۷۵ بود که حسین ابراهیمی (الوند) پیشنهاد تأسیس خانه ترجمه را ارایه کرد و زمانی هم که تصویب شد، یک اتاق بسیار کوچک در اختیار خانه ترجمه قرار گرفت و پس از ۵ سال تعطیل شد.»

وی از مترجم به عنوان مکمل نویسندگان یاد کرد و در ادامه افزود: «مترجم‌ها هم آرزو دارند که کتاب‌های تألیفی هم قوی شوند و راه به دیگر کشورها باز کنند و به زبان‌های دیگر ترجمه شوند. چون اعتقاد دارم که وقتی

صحبت از ادبیات می‌شود، هیچ فرقی بین ترجمه و تألیف وجود ندارد. اگر با یک دید جهانی به آثار نگاه کنیم، کتاب‌های خودمان هم جهانی می‌شود.»

نجف‌خانی از تأثیر خانه ترجمه در توسعه نشر کتاب‌های کودک و نوجوان گفت و در این باره اظهار داشت: «تأسیس خانه ترجمه نقطه عطفی در ادبیات کودک و نوجوان ایران بود که به جریان‌سازی ترجمه آثار جهانی در ایران منجر شد و نیز بر بسیاری از نویسندگان و مترجمان ایرانی تأثیر گذاشت.»

این مترجم با اشاره به این نکته که از طرفداران هر نوع جشنواره و نمایشگاه در باره کودکان و نوجوانان است، تصریح کرد: «ما باید به بچه‌ها توجه داشته باشیم و ببینیم که آنها به چه چیزهایی نیاز دارند و آنها را از بند این همه افسردگی و رخوت خارج کنیم.»

وی همچنین از نقش ترجمه در ارتقای آثار ادبیات و فرهنگ یاد کرد و گفت: «باور کنیم که کودکان و نوجوانان کشور ما به واسطه ترجمه آثار و کتاب‌های دیگر کشورها نه تنها با میراث فرهنگی کشورهای دیگر آشنا می‌شوند، بلکه با شناخت فرهنگ‌های دیگر کشورها به فرهنگ غنی کشور خودشان پی می‌برند.»

مصطفی رحماندوست، نویسنده، شاعر و مترجم کتاب‌های کودک یکی دیگر از میهمانان نشست بررسی نقش خانه ترجمه در اعتلای ادبیات کودک و نوجوان بود. وی در ابتدای سخنانش، پس از ذکر یادی از حسین ابراهیمی (الوند) و روزهای اولیه شکل‌گیری فکر و تأسیس خانه ترجمه، گفت: «خانه ترجمه یکی از عوامل بیشتر زنده ماندن حسین ابراهیمی (الوند) بود. آن قدر که به کار این خانه عشق می‌ورزید، کتاب‌ها را انتخاب می‌کرد و در اختیار مترجمان قرار می‌داد.»

رحماندوست تأثیر ابراهیمی (الوند) را در خانه ترجمه مترجمان کشور مثبت ارزیابی کرد و در این باره گفت: «خانه ترجمه با آن که دو نوع اعضا را به عضویت خود در آورده بود، اما ابراهیمی (الوند) حتی از مترجمان درجه دو این نهاد برای ترجمه آثار خوب استفاده می‌کرد و در این باره بسیار انسانی برخورد می‌کرد.»

■ نشست تخصصی «بررسی جایگاه مولوی در ادبیات کودک و نوجوان» آخرین نشستی بود که عصر روز سه‌شنبه، ۱۱ دی با حضور محمد میرکیانی، جعفر ابراهیمی (شاهد)، مژگان شیخی و سوسن طاق‌دیس در حاشیه هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان برگزار شد.

محمد میرکیانی، نویسنده آثار کودکان و نوجوانان که اجرای این برنامه را به عهده داشت، در ابتدای سخنانش ضمن اشاره به این نکته که مولانا را اگر متعلق به ایران فرهنگی بدانیم، یقیناً مولانا متعلق به ایران است، ابراز داشت: «خصوصیات شخصیتی، عرفانی و ادبی مولانا نشان می‌دهد که این دانشمند، شاعر و عارف بزرگ متعلق به سرزمین ایران است.»

مدیر گروه کودک شبکه اول سیما در ادامه گفت: «مولانا در فرهنگ ما، هم در میان خواص جایگاه داشته است و هم در میان عوام، مثنوی خوانی هم در مجالس عمومی رایج بود و تأثیر بزرگان ادبیات و فرهنگ نیز از این نویسنده بزرگ بسیار بوده است.»

در غرفه نشریات دوست، دوچرخه، و رشد، بازدیدکنندگان روزنامه‌نگاری را با همکاری مسوولان این غرفه‌ها تجربه کردند

میرکیانی همچنین از تأثیر مولانا بر دیگر نویسندگان ایران زمین در قرون مختلف سخن گفت و در این باره اظهار داشت: «ما در دوران مدرسه آثار مولانا را در کتاب‌های درسی می‌خواندیم و در چند دهه قبل، بسیاری از نویسندگان، خصوصاً آنها که در زمینه ادبیات کودک و نوجوان می‌نویسند، آثاری از مولانا را برای کودکان و نوجوانان بازنویسی کرده‌اند.»

وی اضافه کرد: «یکی از پرتیراژترین کتاب‌های بازار نشر در ایران و یکی از مقبول‌ترین آثار در میان ادبیات کودک و نوجوان که اغلب بازنویسی شده‌اند، از آثار مثنوی مولانا بوده است.»

میرکیانی بر لزوم شناخت و معرفی مولوی در میان خوانندگان فارسی زبان تأکید کرد و افزود: «حضور مولانا در فرهنگ و ادبیات ما، یک حضور ملموس و غیرقابل انکار است. این نشان می‌دهد که ما باید قدر مفاخر فرهنگی‌مان را بدانیم تا دیگران آنها را به نام خودشان ثبت نکنند.»

وی با تأکید بر کالبد شکافی آثار مولانا از جنبه‌های مردم‌شناختی، اظهار داشت: «به طور طبیعی مولوی از زبان فرهنگ مردم ایران تأثیر گرفته است و تحت تأثیر بزرگان ادب و فرهنگ این سرزمین بوده و معمولاً اگر اندیشمندی از تفکرات اندیشمندان دیگر استفاده کند، نشان می‌دهد که اندیشه‌های آن شخص مورد قبول او بوده است.»

میرکیانی در ادامه سخنانش، ضمن تأکید بر توجه مراکز و مدیران فرهنگی به مفاخر فرهنگی ایران، تصریح کرد: «امیدواریم تصمیم‌گیران فرهنگی و مدیران مراکز فرهنگی نسبت به پژوهش و برنامه‌ریزی در خصوص شناخت و معرفی مفاخر فرهنگی ایران توجه ویژه‌ای داشته باشند و همه بارها را به دوش نویسنده‌ها نیندازند.»

در ادامه، جعفر ابراهیمی (شاهد) توصیه کرد نویسندگان و پژوهشگران توجه خاص خودشان را معطوف به آثار مولانا و بازنویسی آنها کنند. وی در این باره اظهار داشت: «مهم این است که آثار مولوی به زبان فارسی است و مولوی از کسانی است که آثار او گونه‌های متفاوتی دارد. اکثر داستان‌هایش برای کودکان، نوجوانان و جوانان پندآموز و حکمت‌آمیز است.»

ابراهیمی (شاهد) در اشاره به ویژگی‌های کتاب مثنوی معنوی مولوی گفت: «یکی از مهم‌ترین خصیصه‌های داستان‌های مثنوی و معنوی پرداختن به پارادوکس‌هایی است که ما کمتر در قصه‌هایمان داریم و این تضادها و طرح و بازنویسی آنها برای کودکان و نوجوانان جذاب و خواندنی است.»

سوسن طاق‌دیس، یکی دیگر از سخنرانان نشست «بررسی جایگاه مولوی در ادبیات کودک و نوجوان»، شخصیت مولوی را جهانی عنوان کرد و در این باره گفت: «این بشریت است که صاحب نخبه‌های خودش است و نابغه‌ها و نخبه‌ها متعلق به عموم بشریت است و مولانا هم یکی از این نخبه‌هاست.»

در ادامه این نشست، حسین فتاحی آثار مولوی را آثاری ماندگار عنوان کرد و اظهار داشت: «بزرگترین کاری که ما می‌توانیم انجام دهیم، این است که حاصل زحمات مولانا را که در کتاب‌هایش گرد آمده است، بشناسیم و آنها را به مخاطبان‌ش معرفی کنیم.»

فتاحی ضمن تأکید بر لزوم بازنویسی آثار مولوی برای مخاطبان کودک، نوجوان و بزرگسال از سوی نویسندگان کودک و نوجوان، ابراز داشت: «می‌توانیم بگوییم که مولانا هم آثارش را از روی قصه‌های عامیانه، ضرب‌المثل‌ها و شعرهای مردم زمانه خودش نوشته است و به نوعی آنها را بازنویسی کرده است.»

سپس مزگان شیخی در بخشی از این نشست بر تبلیغ و معرفی گسترده شخصیت‌های ادبی و فرهنگی تأکید کرد و در زمینه قالب بازنویسی و منابع بازنویسی آثار کهن اظهار داشت: «اگر جایگاه بازنویسی در میان نویسندگان و ناشران مشخص شود، می‌تواند کمک زیادی به این مسأله بکند، اما متأسفانه منابع نظری در این باره بسیار اندک و تنها چند سال است که ناشران به این مسأله روی خوش نشان می‌دهند.»

وی در ادامه افزود: «ارگان‌های دولتی مثل وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید اهمیت زیادی به مسأله بازنویسی قائل شوند و به عنوان یک قالب ادبی به آن توجه شود و روی آن سرمایه‌گذاری شود.»

در ادامه محمد میرکیانی از رسانه‌های دیداری، شنیداری و خبری به عنوان یک آسیب بر ادبیات کهن یاد کرد و گفت: «یکی از راه‌های حفظ زبان فارسی، بازنویسی ادبیات کهن برای کودکان و نوجوانان است تا این نسل از زبان فارسی و فرهنگ کهن دور نشوند و در آینده دوباره به سراغ این آثار بروند.»

میرکیانی ضمن برشمردن تفاوت‌های میان بازنویسی و نظیره‌سازی و دیگر روش‌های پرداخت آثار ادبی مفاخر و نویسندگان کهن از سوی نویسندگان معاصر، ابراز کرد: «در بازنویسی خیلی از آثار باید دقت فراوانی کرد. مثلاً مثل‌های عامیانه را نمی‌شود بازنویسی کرد اما در قصه‌ها و حکایت‌ها که منابع تاریخی ندارند، بازنویسی جایگاه ویژه‌ای دارد.»

وی بازآفرینی را یکی از قالب‌های خلاقانه ادبیات عنوان کرد و افزود: «بازآفرینی به خاطر پرداختن به جزئیات و زنده کردن اتفاقات داستان برای مخاطبان مخصوصاً کودکان تأثیر بالایی دارد و میزان ماندگاری آثار را زیاد می‌کند.»

حسین فتاحی در بخش دیگری از این نشست ضمن اشاره به انواع بازنویسی و ویژگی‌های آن، ابراز کرد: «بازنویسی باید طوری باشد که وقتی کودک و نوجوان اثر بازنویسی شده را خواند، آنقدر این اثر بتواند او را جذب کند که او در آینده به سراغ نسخه اصل کتاب بازنویسی شده برود.»

مصطفی رحماندوست نیز که در این نشست حضور داشت، از بازنویسی آثار بزرگان ادبیات به عنوان آثار تفکر بزرگان ادبیات نام برد و در باره بازنویسی آثار مولوی ابراز داشت: «مولوی اگر مولوی شده، به این دلیل است که تفکر ویژه‌ای داشته است. اگر اهمیت متون

جعفر ابراهیمی: کمبود نشریات

تخصصی

یکی دیگر از

آفت‌های نشریات

کودک و نوجوان

ماست. البته

یک نشریه

تخصصی طنز

منتشر می‌شود

اما مسوولان آن

مجبورند نشریه را

با صفحات کم

منتشر کنند و

دائماً از این

نگران باشند که

کی تعطیل

خواهند شد

آثار بزرگان مطرح می‌شود، بیشتر اهمیت تفکر آن بزرگان مورد نظر است و بازنویسی در اینجا معنی پیدا می‌کند و بازنویسی آثار مولوی از این دست است.»

وی هم‌چنین بازنویسی را قالبی حساس و با اهمیت خواند و در این باره اظهار داشت: «بازنویسی وادی بسیار خطرناکی است و وقتی که به بازنویسی آثار و گنجینه‌های بزرگان می‌رسیم، واقعاً دستان می‌لرزد.»

رحماندوست در پایان سخنانش، آثار مولانا را آثاری مناسب بازنویسی ذکر کرد و گفت: «مثنوی فقط تفکر است و از این جهت مناسب بازنویسی و از جنبه‌های مختلف روایی و داستانی‌اش مناسب کودکان و نوجوانان است.»

این نشست‌ها، گرچه با حضور کارشناسان و افراد شناخته شده برگزار می‌شد، اما مورد استقبال مناسبی قرار نگرفت. در کنار این نشست‌ها، جشن ۵۲ سالگی کیهان بچه‌ها، و جشن ۷ سالگی دوچرخه، از جمله برنامه‌هایی بود که مورد توجه قرار گرفت.

بیانیه

جعفر ابراهیمی

(شاهد)

که در آن مطبوعات

کودک و نوجوان،

به شدت مورد نقد و

اعتراض قرار گرفته

بودند، بازتاب‌های

فراوانی داشت.

موافقان،

بر گفته‌های ابراهیمی

و ضعف‌های

مطبوعات در

سال‌های اخیر تاکید

داشتند و مخالفان،

معتقد بودند،

این موضع‌گیری،

نباید در مقام

دبیر جشنواره

به این شکل

ارائه می‌شد

نمایشگاه و غرفه‌ها

امسال، بیش از سی نشریه در مرکز آفرینش‌های فرهنگی هنری کانون غرفه‌هایی را برپا کردند. در سه روز اول این جشنواره، به دلیل تقارن با تعطیلی مدارس و ادارات و روزنامه‌ها، استقبال بسیار کم بود، اما در نیمه دوم جشنواره با استقبال نسبی مواجه بود.

در پایان جشنواره نیز، غرفه‌های نشریات دوست، دوچرخه، رشد و شاهد به عنوان غرفه‌های برگزیده هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان معرفی شدند.

در حاشیه هشتمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان

- بیانیه جعفر ابراهیمی (شاهد) که در آن مطبوعات کودک و نوجوان، به شدت مورد نقد و اعتراض قرار گرفته بودند، بازتاب‌های فراوانی داشت. موافقان، بر گفته‌های ابراهیمی و ضعف‌های مطبوعات در سال‌های اخیر تاکید داشتند و مخالفان، معتقد بودند، این موضع‌گیری، نباید در مقام دبیر جشنواره به این شکل ارائه می‌شد. در واقع، عدم تفکیک شخصیت حقیقی ابراهیمی و جایگاه حقوقی او در جشنواره، مسأله‌ای بود که موجب اعتراض برخی شد.

- نوید سیدعلی اکبر، برگزیده بخش داستان تالیفی برای کودک، با انتشار نامه‌ای سرگشاده، جایزه خود را در اعتراض به نحوه تنظیم بیانیه هیئت داوران در این بخش، به دفتر جشنواره پس داد. این نویسنده معتقد است که داوران در بیانیه خود، در موقعیتی پارادوکسیکال، هم جایزه اول را به او داده و هم داستان او را شایسته نداشتند! این موضوع، در چند خبرگزاری و روزنامه مورد توجه قرار گرفت، و طرفین، دلایل و ادعاهای خود را در رسانه‌ها مطرح کردند.

- امسال به دلیل تقارن این جشنواره با تعطیلات چند روزه مدارس و روزنامه‌ها، همزمانی با جشنواره آثار موسیقایی و شنیداری که در کانون برگزار می‌شد، و نیز کاهش بودجه‌های جشنواره در بخش‌های مختلف از جمله تبلیغات شهری و رسانه‌ای، استقبال از جشنواره مطبوعات، مطلوب نبود.

- اغلب داوران، در گفت‌وگوهایی که با ستاد خبری جشنواره داشتند، از وضعیت کلی مطبوعات کودک و نوجوان در بخش‌های مختلف، به شدت انتقاد می‌کردند.

- انتخاب غرفه‌های چهار نشریه دولتی، از سوی نشریات خصوصی مورد انتقاد قرار گرفت. آن‌ها معتقد بودند، وقتی نشریه‌ای از محل بودجه‌های دولتی، می‌تواند غرفه‌های میلیونی با امکانات آن‌چنانی برپا کند، طبیعی است که بدون داوری هم باید جوایز غرفه برگزیده را پیشاپیش به این نشریات اهدا کرد!

- هفته‌نامه دوچرخه، امسال فعالیت‌های بسیاری در نمایشگاه داشت. انتشار بولتن روزانه‌ای در ۴ صفحه، از جمله کارهای همکاران این نشریه بود. این بولتن در تیراژ نسبتاً وسیع، منتشر و در تمام روزها در نمایشگاه و غرفه‌های نشریات توزیع شد.

- علی‌رغم حجم عظیم اخبار ارسالی از سوی روابط عمومی کانون، و پوشش کامل خبری جشنواره، روزنامه‌ها کم‌ترین توجه را به این جشنواره نشان دادند. تعطیلات روزهای آغازین این جشنواره، اهدای جوایز در اولین روز به عنوان اصلی‌ترین اتفاق جشنواره، و نیز همزمانی با جشنواره‌های دیگر، از جمله دلایلی بود که توسط کارشناسان رسانه عنوان شد.

- برخی از نشریات، که در سال‌های گذشته در جشنواره شرکت نداشتند، امسال با استقبال خوبی مواجه شدند. اغلب این نشریات در بخش خصوصی منتشر می‌شوند.

- امسال نشست‌های تخصصی، اغلب به یادبودها اختصاص داشت و هیچ‌یک از نشست‌ها، ربط مستقیمی به مقوله مطبوعات و روزنامه‌نگاری کودک و نوجوان نداشت.

- در میان غرفه‌ها، دو غرفه با یاد حسین ابراهیمی (الوند) و قیصر امین‌پور و به نام این دو زنده‌یاد اختصاص داده شده بود. جوایز، لوح‌ها و کتاب‌های مرحوم ابراهیمی زینت‌بخش غرفه بود و مورد توجه قرار گرفت. غرفه مربوط به زنده‌یاد امین‌پور، اما به دلیل نرسیدن لوح‌ها و کتاب‌های مرحوم امین‌پور، و برخی مشکلات اجرایی، در اولین روز جشنواره جمع‌آوری شد.

- در غرفه نشریات دوست، دوچرخه، و رشد، بازدیدکنندگان روزنامه‌نگاری را با همکاری مسوولان این غرفه‌ها تجربه کردند.